

Dreptul copilului de a locui în familie este prevăzut de articolul 16 din Legea privind drepturile copilului. Dispoziția articolului menționat coincide exact cu cea din articolul 51, aliniat 1 din Codul Familiei care prevede că : „Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului”.

În mod normal orișice copil trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere deoarece anume familia este instituția de bază a societății pentru supraviețuirea, protejarea și dezvoltarea copilului. Astăzi în lumea întreagă se optează pentru politica de dezinstituționalizare a copilului, considerându-se că aceste instituții rezidențiale și-au trăit traiul. În aceste instituții dezvoltarea copilului decurge mai greu, deoarece mâinile străine nu au căldura și gingășia mâinilor părintești. Evident că în cazul copiilor cu dizabilități copilul oricare i-ar fi defectele sau dereglările trebuie să urmeze pe parcursul anilor anumite tratamente, aceste tratamente pot fi efectuate în Centre de sprijin medico-social sau în Centre de reabilitare și recuperare , centre care trebuie să se deschidă în toate regiunile țării pentru ca un număr cât mai mare de persoane cu dizabilități să poată profita de ele.

Aliniatul doi al articolului 51 din Codul Familiei prevede: “Copilul are dreptul la educație din partea părinților, are dreptul la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii și a conștiinței, la apărarea demnității și onoarei”. Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului stabilește dreptul copilului de a beneficia de educație, educația fiind recunoscută ca esențială pentru dezvoltarea tuturor copiilor. Responsabilitatea primară în asigurarea acestui drept o au părinții. Statul trebuie să asiste părinții în vederea asigurării exercitării acestui drept al copilului în mod progresiv și pe baza egalității de șanse. Asistența statului nu se limitează doar la haine, hrană, sau alte ajutoare materiale, ci în primul rând, se extinde asupra dezvoltării intelectuale, fizice, spirituale și sociale. Responsabilitatea primară a părinților este expres calificată în măsura posibilităților și a mijloaceleor lor

financiare. Aceasta înseamnă că dacă părinților le lipsesc cunoștințele sau resursele necesare, statul trebuie să asiste

Dreptul copilului la familie

părinții în necesitățile lor. Legislația națională nu conține prevederi pentru sprijinirea părinților, dacă acestora le lipsesc cunoștințele necesare tot așa cum lipsește o lege a copilului aflat în dificultate.

Prevederile aliniatului 4, articolul 27 al Convenției Națiunilor Unite pentru drepturile Copilului, se referă la susținerea financiară a copiilor de către părinți sau alți responsabili și sînt importante pentru mulți copii, condițiile de viață ale cărora pot fi îmbunătățite prin recuperarea unui părinte absent. Susținerea copiilor duce adesea la o lărgire a beneficiilor sociale și nu la îmbunătățirea standardelor de viață a unor indivizi. O susținere adecvată poate încuraja părinții la creșterea copiilor iar o definire legală a termenului de susținere în legislația națională poate cristaliza responsabilitățile părinților față de copii.

Făcînd o generalizare a secvențelor expuse mai sus putem spune că prevederile legislației interne și a convențiilor internaționale cu privire la realizarea dreptului copilului la familie și educație sînt compatibile. Principala piedică la oportunități egale în educație ține la această etapă de neajunsul de resurse. În condițiile crizei economice cu care se confruntă Republica Moldova principiul gratuității procesului de învățămînt nu poate fi respectat. Însă de cele mai mici posibilități educaționale se evidențiază la copii instituționalizați.

Recunoscînd dreptul copiilor la educație și în vederea asigurării acestui drept în mod progresiv și în vederea asigurării acestui drept în mod progresiv și în baza egalității de șanse. În baza acestor prevederi, Legea Învățămîntului nr. 547 – XIII din 21 iulie 1995 prevede că :

Art.6 Dreptul la învățătură este garantat, indiferent de naționalitate, sex, rasă, vîrstă, de originea și starea socială, de apartenența politică, sau religioasă, de antecedente penale. Statul asigură șanse egale de acces în instituțiile de stat liceale, profesional și superior, în funcție de aptitudini și capacități;

Art.9. Durata învățămîntului general obligatoriu este nouă ani. Frecvența obligatorie a școlii încetează la sfîrșitul anului de învățămînt în care elevul atinge vîrsta de 16 ani.

Art. 13 În învățămîntul preșcolar, grupa de copii este de cel mult zece copii în creșă și 15 în grădiniță. În învățămîntul primar, gimnazial și liceal clasa cuprinde cel mult 20 de elevi, iar în cel secundar profesional și superior grupa nu depășește 25 de persoane

Art.15 Diagnosticarea particularităților psihofiziologice a aptitudinilor și capacităților elevilor, ca bază pentru realizarea diferențierii procesului de învățămînt este obligatorie. Testarea copiilor în vederea admiterii în calsa I a școlilor de stat este interzisă, cu excepția admiterii în școlile cu profil artistic sau sportive.

Redactor-șef: Victor NICHITUȘ
Machetare computerizată: Ecaterina RUSU
www.everychild.md
E-mail: office@everychild.md

Împreună pentru copii

Buletin informativ editat de Consorțiul EveryChild în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Președintele țării a spus clar și răspicat: REFORMA ÎNTREGULUI SISTEM DE PROTECȚIE SOCIALĂ ESTE ABSOLUT NECESARĂ

“Către anul 2007 cînd spațiul Uniunii Europene se va extinde la frontierele noastre, Moldova trebuie să corespundă majorității standardelor fundamentale ale integrării europene. Pentru țara noastră ideea europeană a devenit ideea modernizării interne care ar permite Moldovei să nu rămînă de cealaltă parte a cortinei de fier, ci să-și ocupe locul meritat printre celelalte țări ale casei noastre comune – Europa.”
Vladimir VORONIN

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin a participat la sfîrșitul lunii ianuarie la Consfătuirea republicană anuală a lucrătorilor din domeniul protecției sociale în cadrul căreia au fost trecute în revistă rezultatele activității în anul 2004 și au fost trasate sarcinile pentru anul 2005.

Șeful statului a indicat asupra unor neajunsuri și probleme în domeniul protecției sociale

referindu-se în special la reformarea sistemului de asistență socială, ale cărui rezultate sînt încă departe de cele scontate. Voronin a dezvăluit importanța trecerii în acordarea prestațiilor sociale de la principiul categorial la cel în baza testării veniturilor, menținînd că această serioasă reformă nu este pregătită din punct de vedere conceptual și organizatoric. Șeful statului a menționat lipsa unei evidențe unice

a beneficiarilor de prestații sociale. În consecință unele persoane beneficiază de ajutor social în cadrul diverselor programe iar o parte a nevoiașilor nu beneficiază de nici un fel de susținere, a adăugat șeful statului.

Președintele Voronin s-a referit în special la necesitatea asigurării continuității și consecvenței

politicilor sociale pronunțîndu-se pentru corelarea tuturor programelor și strategiilor de dezvoltare cu obiectivele de integrare europeană ale Republicii Moldova. Voronin a subliniat că obiectivul de integrare europeană al țării noastre necesită eforturi concentrate pe toate direcțiile de activitate inclusiv în politica de protecție socială a cetățenilor.

Nu sînt Nostradamus, nu știu ce va fi mîine. Nu știu dacă va ploua sau dacă va fi zi cu soare. Dar știu precis că va fi bine și la vară cald. Și mai știu că anul care a început stă sub semnul temperaturilor joase, chiar foarte joase.

La un colț de stradă, acolo unde semaforul întîrzie mai mult pe culoarea roșie, un pici de-o șchioapă, spală pentru cîțiva lei parbrizele mașinilor. Agil ca o maimuțică, aruncă apă caldă pe geamul mașinii, șterge cu o cîrpă, aspiră cu un burete apa murdară, iar cu o altă mîină clătește, totul spre uimirea mea, privitor al acestui spectacol al vieții. Mîinile îi sînt roșii, gerul mușcă chiar și prin apa caldă pe care o are în găleată. De la o mașină la alta, micul ștergător de parbrize se cațără pe mașini, se întinde pe capote, iar mîinile lui roșii de frig, îi aleargă repede, repede, căci, mai multe parbrize spălate, înseamnă mai mulți bani încasați. Un parbriz spălat, un al doilea, și iată, l-a dat gata și pe al treilea!

Nu sînt Nostradamus, dar poate...

Din mîinile roșii îi ies aburi, ochii obosiți. Trec strada pentru a intra în vorbă cu el. Privirile lui m-au reperat din prima, iar mîinile lui strîng mai tare toarta găleții. A așteptat ca eu să ajung la mijlocul străzii și apoi a luat-o brusc la fugă. Fără nici un cuvînt, și fără nici un semn că ar vrea să îmi spună ceva, se pierde printre blocurile de pe marginea străzii. A lăsat baltă cîrpa din care iese încă aburi, uitat e și buretele cu care aspira apa murdară. Nu sînt Nostradamus ca să pot trage concluzii din acest episod pe care întîmplarea mi l-a scos în cale. Nu știu ce se ascunde în spatele acestui caz. Nu sînt Nostradamus ca să pot ști totul. Știu însă că există copii ce chiar și în gerul de afară sînt nevoiți să lucreze pentru a face un ban. Știu însă că undeva într-un

internat, există copii care sînt lăsați fără căldură în timp ce 125 de tone de cărbune stau în drum la cheremul tuturor trecătorilor. Și chiar dacă nu sînt Nostradamus, știu sigur că ce este în drum, fără stăpîn, nu rămîne mult timp locului. Tot așa cum mai știu că există școli internat unde chiar dacă în meniul oficial destinat ministerelor ierarhic superioare e scris carne, în farfuriile acelor copii carnea nu ajunge. Nu sînt Nostradamus. Nu pot ști totul. Dar poate ar fi bine ca din puțînul care îl știu, să spun și altora, căci poate, soarta unor directori de instituții de protecție a copiilor aflați în dificultate, să fie altfel. O soartă la fel ca a copiilor. În dificultate.

Victor NICHITUȘ

Părinții pleacă peste hotare...

... IAR COPIII ÎN INTERNATE

Cauzele majorării numărului copiilor abandonati și plasați în casele de copii din Republica Moldova sînt sărăcia, mentalitatea și migrația populației peste hotare. Aceasta este una dintre concluziile cercetării "Instituționalizarea copiilor și alternativele ei", efectuate de Institutul de Marketing și Sondaje (IMAS) în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților în reforma politicii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în colaborare cu Consorțiul EveryChild. Stela Grigoraș, directorul EveryChild, a menționat în cadrul unei conferințe de presă că scopul cercetării a fost determinarea stării de lucruri din casele internat, precum și stabilirea unor strategii clare de reformare a sistemului de protecție a copilului aflat în dificultate. Actualmente principala măsură de protecție a acestei categorii de copii este plasarea într-o instituție de tip internat. În același timp Uniunea Europeană, structură la care Moldova intenționează să adere, a stabilit niște cerințe clare în acest domeniu care

presupun adoptarea unor politici de alternativă a instituționalizării, a declarat Jon Barret, lider de proiect din partea UE. În Europa internatele țin de domeniul trecutului, cedînd locul unor servicii prietenoase copiilor, organizate pentru un număr mic de beneficiari și avînd un randament sporit – asistență parentală profesionistă, centre comunitare pentru copii, centre de zi.

Doru Petruț, director executiv IMAS, a subliniat că situația din instituțiile supuse monitorizării este foarte diferită – începînd cu numărul de copii, baza tehnico-materială a edificiilor. Numărul de copii care revin unui angajat variază între 3 și 25 de copii. Majoritatea managerilor instituțiilor au relevat deficitul de personal calificat, în cele mai multe instituții lipsesc psihologii

și asistenții sociali. Edificiile celor mai multe școli și gimnazii internat care au fost incluse în cercetare au fost construite în anii 70 ai secolului trecut. Dacă exteriorul instituțiilor de cele mai dese ori arată destul de bine, sălile de clasă sînt întunecoase, coridoarele înguste iar utilajul învechit moral și fizic. În unele instituții dormitoarele sînt prevăzute pentru 20 de copii. Rezultatele cercetării denotă în unele cazuri autoritatea excesivă în relația educator-elev, precum și lipsa unor relații cu lumea din afara internatului. Experții IMAS au menționat și existența unei standardizări în ceea ce privește profesionalizarea absolvenților internatelor. Încă de pe băncile școlii, copii sînt orientați spre școlile profesionale, numărul celor care urmează un colegiu sau universitate fiind foarte mic. Cercetarea efectuată de IMAS este prima de acest fel în țara noastră, rezultatele ei vor sta la baza fundamentării unei ample reforme a sistemului de protecție a copilului în dificultate, susținută de Guvern.

Natalia PORUBIN
(Moldova Suverană)

Jurnalista Ina Jeltova a publicat la 17 ianuarie pe site-ul Moldova Azi un material de investigație despre soarta a doi copii trecuți prin internat. Ne-am gândit să-l punem și la dispoziția dumneavoastră. (n.r.)

Ruga din casa de copii

Acum li-e totuna. Acum sînt în stare să povestească despre viața lor fără mari emoții, chiar să glumească. Nu au nici un interes să înflorească lucrurile, pentru că eu nu decid nimic, nu pot schimba nimic. Nu are rost să inventez pseudonime, pentru că nu le cunosc numele de familie, la fel cum nu cunosc numele de familie a directorului și ale educatorilor acelei instituții. Și nici nu vreau să le cunosc – într-adevăr, nu pot schimba nimic.

De trei ani Vica și Ruslan se află în libertate. Gardul de beton și cei 12 km prin cîmp pînă la cea mai apropiată șosea, ce îi despărteau de lumea cea mare, pot fi lesne confundați cu zidurile unei închisori. Poate cu o singură diferență – pe deținuți statul i-a pedepsit, celor orfani și părăsiți, le-a făcut un bine.

“Am o obișnuință proastă – dacă îmi cade în mînă o franzelă, o mîncînc pe toată dintr-o dată. Mîncînc și mîncînc, și nu mă pot opri. Observ că oamenii se uită chiorși la mine. Poate îmi va trece vreodată”, spune Ruslan. Piine li se dădea puțină. O felie la dejun, două la prînz. “Crupe de grîu fierte în apă, de trei ori pe zi. Ca la păsări. Nu pot vedea în ochi crupele de grîu”, spune el. Ceaiul era fără zahăr, supă

fără carne, sau cu slănină. “De ce cu slănină?” - întrebau copii. De regulă, copiii lor nu le place grăsimile. “Dar unde ați văzut porc fără slănină?” - li se răspundea. Copii furau unii de la alții. Cei mai descurcăriți dădeau primii buzna în cantină și apucau și porțiile altora. Nu urmau nici un fel de compensații. Dacă ai căscat gura, cine ți-e de vină? Vica se învîrtea mereu pe la bucătărie. Spăla vasele, aduna farfuriile, mătura. Pentru asta i se dădea ceva de mîncare peste normă. Copii se înscriau la coadă ca să spele vasele și podeaua. Doritori se găseau cîți vrei. Pe educatori și bucătari, cerșitul copiilor îi scotea din sările. “Ce nu v-ați săturat?!” de regulă acesta era răspunsul la rugile copiilor. “Vă imaginați, odată, cînd strîngeam farfuriile, un copilăș din clasele mici stătea lingă bucătăreasă cu farfuria goală. Stătea și se uita la dînsa, nu zicea nimic. Iar ea odată s-a răstit la el: “Ce te uiți? Uită-te aici!” și și-a ridicat fusta.

Odată pe an, uneori de două ori, venea comisia. Care comisie? De unde să știe copiii? Nu are importanță. Important este că în aceste două-trei zile cît ședea comisia acolo, copiii erau hrăniți și după somnul de după amiază, iar la prînz găseau în farfurii cîte o pulpă de găină și borș de sfeclă. Alte

- De ce procedați așa cu mine?

motive serioase pentru ca pe mesele lor să apară carnea și sfeclă nu existau. Lactate și fructe nu mincau niciodată. O dată pe an, Caravana de Cărciun le aducea portocale. Vara, credincioșii din satele vecine puteau să le ofere cîte ceva de ale gurii. Iarna, găseau mere înghețate sub gardul uzinei de conserve. Le adunau și le dezghețau pe calorifere. “Ne era foame tot timpul, tot timpul”.

Ina JELTOVA
(Va urma)

Varvara Cucuruzeanu nu pare a fi ceea ce este cu adevărat, cînd am văzut-o prima dată, mică și firavă, povestind cu un glas încet despre nevoile copiilor care au nevoie de îngrijire suplimentară, m-am gândit că nu poate fi ea directoarea Centrului de zi pentru copii cu dizabilități din Peresecina, Centru despre care auzisem atît de multe lucruri bune. Era însă chiar ea, aceea care din nevoia și durerea personală a reușit să adune și să fie sufletul Asociației de sprijin a copiilor cu handicap fizic din satul Peresecina, organizație neguvernamentală care a beneficiat de ajutorul organizației suedeze de Ajutor Umanitar Individual și al asociației franceze Association Partenaires dar și al Centrului de zi Speranța din Chișinău pentru a face dintr-un vis, o realitate.

La Peresecina speranța e la ea acasă

Centrul de zi pentru copii cu dizabilități din Peresecina – un exemplu pentru întreaga țară

Am dorit să vedem cu ochii noștri Centrul de zi din Peresecina, despre care ni s-a spus că este unul dintre cele mai bune din țară. Ni s-a mai spus că este un exemplu al dragostei părinților pentru copii, că este o experiență pozitivă a cetățenilor care au înțeles că e foarte important să te ajuți prima dată singur, ceilalți văzîndu-te, te vor ajuta fără să-i mai rogi. Ni s-au spus multe despre modul în care fondatorii Centrului au stabilit nevoile individuale ale fiecărui copil, nevoi de care s-a ținut seama la amenajarea sălilor pentru reabilitare și educația copiilor, despre ajutorul dezinteresat pe care doamna Varvara îl oferă tuturor necăjiților din sat, și ni s-a spus și despre, Ionel Frunză și Vasilache Mihai, copii care frecventează acest Centru venind tocmăi din satele vecine. Noi am vrut să vedem toate aceste lucruri. Noi am vrut să cercetăm toate aceste lucruri, pentru ca mai apoi să putem spune și altora. N-am sunat nicăieri, nu am anunțat, am urcat în mașină și am plecat la Peresecina. Nu aveam o adresă concretă, știam doar că undeva în centrul satului, în clădirea grădiniței se află doamna Varvara Cucuruzeanu. Am întrebat la intrarea în satul Peresecina unde se află grădinița, ni s-a spus. Am întrebat apoi de doamna Varvara, și un zîmbet a apărut pe fața săteanului, sînteți de la ziare, ne-a zis indicîndu-ne direcția și a clipit vesel din ochi, mîndrul că o consăteancă de-a sa va apărea la gazetă.

Varvara Cucuruzeanu, era în sala de gimnastică împreună cu toți copiii. Un licăr de surpriză i-a apărut în priviri, dar nu s-a lăsat cu firea. Ne-a arătat sala de educație, acolo unde copii au posibilitatea să intre în lumea cărții, o lume care acceptă pe fiecare în parte și nu face deosebire între oameni, ne-a arătat sala de instruire, locul unde copii învață lucrul manual, lucru care îi ajută pe copii să își dezvolte creativitatea, și ne-a arătat sala de odihnă a copiilor acolo unde copii pot dormi atunci cînd oboseala îi va purta în minunata lume a viselor. Am revenit în sala de gimnastică, acolo unde pe podeaua încălzită copii pot face diferite exerciții fizice care au ca scop reabilitarea capacităților motrice și fizice. Am întrebat-o pe directoarea Centrului de unde atîta putere și dorință de ajutor pentru cei aflați în necaz. Din experiența personală și din multă răbdare, căci răbdarea unei mame

este ca un tub de pastă de dinți, oricît o storci, tot mai este un pic, a mai adăugat mucalită, doamna Varvara. “Am vrut să mă ajut pe mine, dar am vrut să-I ajut și pe alții. Eu sînt mamă a unui copil cu dizabilități și ca mine în sat mai erau persoane, am vrut ca și copiii noștri să se integreze în societate, am vrut ca și copiii noștri să aibă parte de familie. Mulți dintre copii cu dizabilități își găseau locul doar în internatele pentru copii cu nevoi speciale, părinții fiind cei care își plasau de bună voie copii în acele internate. Dar locul unui copil este acasă. Doar în familie copilul poate fi crescut și educat iar boala poate da înapoi acolo unde este multă dragoste”, a explicat directoarea. Ne-a povestit cazul unui copil care a început să frecventeze Centrul de zi pentru copiii cu dizabilități din Peresecina, un copil care nu putea să mînce de unul singur, pentru că părinții săi considerau că ei trebuie să îl hrănească; după o lună de frecventare a Centrului, acest copil a început să mînce singur, și a început să se integreze în grupul de copii. După un an acest copil a putut fi integrat în colectivul de copii din școala din satul Peresecina

unde are note foarte bune. “Cînd ceilalți copii văd cît efort depune un copil cu nevoi speciale pentru a obține o notă bună, li se face rușine. Integrarea în societate a copiilor cu dizabilități este cît se poate de necesară pentru întreaga colectivitate, căci în momentul acesta apar acele fenomene de impulsinare a activității atît de o parte cît și de alta”, ne-a declarat Varvara Cucuruzeanu.

De la etajul doi al clădirii se aud zgomote înfundate, semn că cineva acolo sus lucrează. “Ne lărgim”, ne spune oarecum mîndră doamna directoară, “avem cereri de primire a copiilor în Centrul nostru din satele apropiate, dar numărul de locuri este limitat, de aceea ne-am gândit că e absolut necesar să facem bine și pentru alți copii, așa ca lucrăm...”

Am plecat de la Peresecina cu un sentiment ciudat, fără să vreau m-am gândit că țara noastră ar trebui să aibă mai mulți oameni ca doamna Varvara Cucuruzeanu, oameni care vorbesc puțin și fac atît de mult. Atunci vom fi cu toții mai conștienți de menirea noastră pe acest pămînt aceea de a face bine pentru aproapele nostru.

“Este clar că pentru a identifica corect mecanisme de finanțare pentru serviciile alternative trebuie să se întreprindă pași care ar permite elaborarea unor noi normative de finanțare a cheltuielilor sociale pentru serviciile rezidențiale și cele comunitare, pentru a face analiza costurilor în baza bugetului și a normelor aprobate pentru anul 2005”

Eugenia VEVERIȚĂ

Sînt bani pentru copii!

Apariția unor modificări în cadrul legal și normativ ar face posibilă elaborarea unor mecanisme financiare care ar redirecționa mai multe mijloace bugetare către serviciile alternative de protecție a copilului, este concluzia grupului de lucru în domeniul finanțelor publice destinate copilului și familiei în dificultate, organizat în cadrul proiectului “Consolidarea capacităților pentru reforma politicilor sociale de protecție a copilului și familiei în dificultate”. Seminarul de instruire pentru componenta financiară desfășurat la Departamentul de Protecție a Drepturilor Copilului din municipiul Chișinău pe data de 18 ianuarie a avut drept scop familiarizarea persoanelor din domeniul finanțelor publice cu serviciile comunitare (alternative celor rezidențiale) deja existente în municipiul Chișinău, dezvoltate și administrate de către Departamentul de Protecție a Drepturilor Copilului. Deasemena în cadrul grupului de lucru, s-a încercat identificarea căilor de modificare și de elaborare a mecanismelor financiare de finanțare a formelor alternative de îngrijire a copiilor.

Seminarul a reunit specialiștii care activează în sistemul de protecție socială din raioanele Orhei, Ungheni, Cahul cu cei de la Ministerul Finanțelor și Ministerul Muncii și Protecției Sociale și ai Departamentului de Protecție a Drepturilor Copilului.

“Este clar că pentru a identifica corect mecanisme noi de finanțare trebuie să se întreprindă pași concreți care ar permite includerea acestor servicii în planul de cheltuieli a sistemului bugetar”, a spus Eugenia Veveriță, expert local în finanțe sociale. Pentru realizarea acestui scop se lucrează în comun cu Direcțiile Financiare ale Consiliilor Locale din regiunile în care se implementează proiectul, la elaborarea proiectului de buget pentru anul 2006 pentru perioada inclusă în cadrul de cheltuieli pe termen mediu să se țină cont de recomandările grupului de lucru. “Cel mai mare impediment este lipsa cadrului legal, inclusiv a normativelor de funcționare a serviciilor comunitare de protecție a copilului în dificultate”, a declarat la sfârșitul acestui seminar Eugenia Veveriță.

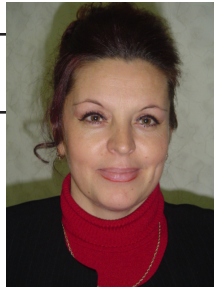

Alina Surdu,
șefa direcției economico financiare
a Ministerului Muncii
și Protecției Sociale

Un management bun al asistenței sociale înseamnă personal bine pregătit

Cînd vorbim despre o reformă a sistemului de protecție a familiei și copilului aflat în dificultate trebuie să ne gîndim în primul rînd la faptul că este necesară evitarea unor evidențe duble privind instrumentarea dosarului solicitanților, din cauza intervenției în sistem a primarilor sau a numeroaselor instituții sistemul informatic este necorespunzător și nu funcționează în timp real, iar modalitățile de plată a drepturilor sînt diferite uneori chiar pentru aceeași prestație. Trebuie de remarcat de asemenea că datorită fragmentării finanțării drepturilor de asistență socială, susținerea financiară a acțiunilor de asistență socială

acțiunilor sociale menite de a ușura viața celor aflați în nevoie. Reforma acestui sistem trebuie să înceapă prin realizarea unui management al asistenței sociale care să asigure operativitate în soluționarea cazurilor sociale, flexibilitate în evaluarea situației economico – sociale individuale a cetățeanului și eficiență la nivel decizional. Se pare că aceste cerințe pot fi rezolvate numai de un personal bine pregătit profesional, personal care să înțeleagă că o guvernare bună este cea care are grijă de copii și de bătrîni, trecutul și viitorul fiind două fațete ale unei aceleiași monede.

Marina Semeniuc,
Ministerul Finanțelor

Funcționarea corespunzătoare a sistemului de asistență socială necesită și reforma sistemului de finanțare a acțiunii sociale și așa cum a spus președintele Voronin este necesară, trecerea de la acordarea serviciului de asistență socială în baza principiului categorial la cel de acordare a asistenței în baza testării veniturilor. Unii beneficiari ai serviciului de asistență socială beneficiază de mai mult ajutor în cadrul unor programe diverse în timp ce alții nevoiași nu beneficiază de nici un fel de susținere din partea statului. Un pas important în reformarea sistemului de asistență socială, proces care a fost analizat de către șeful statului la Consfătuirea republicană a lucrătorilor din domeniul protecției sociale, constă în implementarea unui sistem informațional computerizat de evidență a beneficiarilor de prestații de asigurări sociale. Conducerea statului conștientizează faptul că e nevoie de evidență clară a banilor alocați serviciilor de asistență socială. Crearea unei baze de date a tuturor serviciilor sociale existente la noi în țară și a beneficiarilor de asistență socială va face posibilă o direcționare mai bună și mai eficientă a mijloacelor bănești către familiile și copiii aflați în situație de risc.

Vasile Pascaru
vicepreședintele raionului Ungheni

Reforma trebuia să înceapă ieri

Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației trebuie să clarifice care vor fi primii pași care vor fi efectuați în procesul de reformă a politicilor de protecție a familiei și copilului aflat în situație de risc. Reducerea numărului de copii din instituțiile care sînt în subordinea acestor două ministere este

prin combinarea resurselor locale cu cele de la nivelul raional sau cu resursele alocate de la bugetul de stat produce importante întârzieri în realizarea efectivă a

mai mult decît necesară, căci situația copilului instituționalizat este una delicată. Statul, chiar dacă încearcă să pună în aplicare politicile sale sociale, datorită lipsei de finanțe publice nu mai are posibilitatea să aloce banii necesari pentru buna funcționare a instituțiilor rezidențiale. Numărul de copii instituționalizați este unul ridicat, reducerea numărului de copii aflați în instituții, reducere care este posibilă prin reîntoarcerea copiilor mai puțin dificili acasă, ar face ca viața în aceste case de copii să fie un pic mai bună. Reforma politicilor sociale destinate copilului în dificultate ar trebui să înceapă cu apariția unei legi a copilului în dificultate, lege care ar pune lucrurile la locul lor, ar da posibilitate serviciilor alternative de protecție a copilului să se dezvolte, ar face posibilă apariția unor instituții sau a unor Centre de zi pentru copii, și ar da șanse persoanelor care lucrează în acest sistem să se specializeze, ar face posibilă apariția unei secții de protecție a copilului la nivel raional. Reforma trebuie să țină cont și de doleanțele oamenilor care au lucrat o viață întreagă în sistemul de protecție a copilului, și ar trebui să țină cont și de procesele de integrare europeană ale țării noastre anunțate de conducerea statului. Din acest punct de vedere reforma trebuia să înceapă ieri.

Prilej de bilanț

Jon Barrett:

Istoria și oamenii le vor așeza pe toate la locul lor

- Sînteți la ecuatorul implementării în Republica Moldova a proiectului finanțat de UE care se numește “Consolidarea capacității în reformarea politicilor sociale”. Ce s-a reușit în 2004?

- Proiectul nostru a ajuns la sfîrșitul primului an de implementare. Prin urmare, este tocmai momentul potrivit de a face un prim bilanț al rezultatelor planificate în conceptul de activitate. Firește, cînd vorbim de proiecte de dezvoltare socială, noi trebuie să ținem cont de necesitățile partenerilor locali. Nu ne ținem morțiș doar de părerile Uniunii Europene. Întîi de toate, luăm în calcul doleanțele partenerilor noștri, în scopul unei colaborări mai eficiente. Personal sînt satisfăcut de rezultatele proiectului, cel puțin la faza care ne aflăm. Chiar zilele acestea am făcut o trecere în revistă a evenimentelor desfășurate pe parcursul anului trecut și, totodată, am trasat sarcini pentru 2005. Țin să menționez în mod deosebit că la implementarea unui proiect de dezvoltare socială ca al nostru, important este să nu uităm că societatea se află într-o permanentă schimbare, iar serviciile pe parcurs se dezvoltă. Consider că aceasta este cea mai mare provocare și că totdeauna este loc pentru a face ceva mai interesant și bine. Este loc pentru a încerca să ne atingem scopurile și pentru a “recolta” succesele programate. Lucrul meu constă în aceea de a căuta și a găsi soluții problemelor, în același timp să ajut partenerii, ca ulterior ei singuri să poată gestiona situația. Dezvoltarea socială este ca un modul dinamic, niciodată nu poate fi static.

- Ați spus că încercați să vă modelați după gustul partenerilor. Însă ceea ce faceți Dvs, faceți pe banii Uniunii Europene. Ați venit încoace pentru a aduce mentalitatea, legislația și chiar obișnuințele europene. Logic ar fi, partenerii locali să se modeleze după Dumneavoastră. Pînă și conducerea de vîrf a Republicii Moldova a spus că idealul nostru este să ne integrăm în UE. Ați observat multă birocrație în rîndurile partenerilor?

- Parteneriatul nostru presupune niște angajamente din ambele părți. Ca pînă la urmă, avînd aceleași scopuri, să contribuim în strînsă colaborare. Faptul că președintele Voronin a declarat că Moldova se îndreaptă în direcția integrării europene este un pas important,

la fel de important fiind și comportamentul Uniunii Europene față de țările care urmează să se dezvolte și să se integreze. Un lucru este cert, pentru UE este deosebit de important să-și dezvolte relațiile cu țările partenere, în special cu vecinii comunității. Dar să revenim la ale noastre. Ca să crezi și să cimentezi un parteneriat trebuie depusă multă muncă. De regulă, nu accentuăm cine-i mai tare și mai mare. Esențial este să armonizăm la maximum relațiile noastre cu partenerii locali, în scopul revenirii la normalul social, mă refer în primul rînd la copii aflați în dificultate.

- Am vrea să ne punctați la concret planurile pentru anul 2005. Ce prevede textul proiectului pentru anul acesta?

- Scopul major al proiectului nostru este reducerea ponderii îngrijirii instituționale în Republica Moldova. În această ordine de idei vom lucra și în anul 2005. Vrem să introducem serviciile bazate pe comunitate. Dat fiind faptul că la moment în RM nu sînt destule servicii de alternativă instituționalizării, vrem să pregătim terenul pentru o schimbare conceptuală. Alt domeniu de activitate este și va fi schimbarea în legislație – regulamente, standarde, acte normative, care să permită o acoperire legală. Nu mai puțin important este și domeniul financiar. Fără un suport financiar durabil este imposibil implementarea unui serviciu. Deocamdată Uniunea Europeană contribuie cu resurse pentru a porni acest proces. În același timp, avem nevoie de angajamentul partenerilor locali, de angajamentul Guvernului Republicii Moldova, de a prelua financiar aceste servicii pentru a le asigura durabilitate. În al doilea an de activitate vom consolida memorandumurile de cooperare semnate cu partenerii noștri principali care sînt Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației. În baza acestor acorduri de colaborare vom putea ajuta ministerele vizate cu asistență tehnică și echipament. Astfel, să putem porni procesul, după care va fi preluat și continuat de către autoritățile locale. Avem nevoie și de angajament politic, în scopul instruirii persoanelor implicate în domeniu.

- Știți că a fost elaborat un proiect de lege a copilului aflat în dificultate? De ce a rămas doar proiect?

- E greu să mă pronunț deoarece nu eu sînt acela care adoptă legile Republicii Moldova. O discuție în acest sens, probabil va fi inițiată în viitorul Parlament. Noi la rîndul nostru, în cadrul proiectului încercăm să abordăm problemele ce țin de protecția copilului, pentru a sensibiliza și a aduce în prim plan dimensiunea subiectului. De altfel, Uniunea Europeană vrea să se asigure de faptul că în RM serviciile sociale prestate copiilor sînt la un nivel corespunzător. Dacă vreți, este o condiție de principiu, un argument că Moldova își respectă angajamentele asumate. Așadar, sînt necesare schimbări la nivel structural.

- Care sînt problemele cu care v-ați confruntat pe parcursul implementării proiectului?

- Toate proiectele de dezvoltare se confruntă cu anumite probleme, mai ales în faza inițială. E și firesc să fie așa. Ne-am și obișnuit cu această stare de lucruri. Nu vreau să mă plîng pentru că nu-mi sînt caracteristice vîicărelile. Principalul e să clădim un viitor pentru o generație aflată în dificultate. Temporar în dificultate, pentru că, oricum, istoria și oamenii le vor așeza pe toate la locul lor.

- Pe această notă optimistă vă mulțumim pentru interviu.

Interviu de Stan LIPCANU

Bună dimineața cu Victor Nichituș

De cîva timp pe frecvența 105.9 FM, la radio NOVA, ascultătorii au posibilitatea să se familiarizeze cu drepturile copilului dar și cu aspecte care țin de situația copilului aflat în grija instituțiilor rezidențiale din Republica Moldova. Este pentru prima dată cînd un post de radio privat se implică activ într-o campanie socială de sensibilizare a opiniei publice vis-à-vis de soarta copilului aflat în dificultate. Una din acțiunile realizate la radio NOVA în cadrul acestei campanii sociale a fost realizarea unei mese rotunde cu tema necesitatea reformelor în sistemul de protecție socială a familiei și copilului în dificultate. La această masă rotundă lucrători ai instituțiilor rezidențiale din raioanele Ungheni, Orhei și Cahul au avut posibilitatea să se exprime pe marginea problemelor cu care se confruntă în activitatea cotidiană. Este pentru prima dată cînd specialiștii din sfera socială, cadrele didactice din gimnaziile internat și lucrătorii medicali din instituțiile sanatoriale

pentru copii au avut posibilitatea să analizeze din punctul lor de vedere costurile sociale ale reformei sistemului de protecție a copilului. Atît directorii unor case de copii, cît și cadrele didactice au luat în considerație în cadrul dezbaterilor publice, interesul copilului, pentru ca nu cumva, în procesul de reformare a sistemului și de dezvoltare a serviciilor alternative de protecție, interesul superior al copilului să fie încălcat, și ca nu cumva “reformele să se facă doar de dragul reformelor”. Participanții la această masă rotundă consideră că reducerea numărului de copii din instituții este posibilă și necesară, că dezvoltarea serviciilor alternative este absolut imperioasă.

Avem nevoie de schimbare, avem nevoie de mai multă atenție din partea familiilor copiilor aflați în instituții, avem nevoie și de un suport economic din partea statului pentru copii și familiile aflate în situație de risc, familii care sînt foarte multe la noi în țară. Instituția noastră este subordonată Ministerului Sănătății care acordă pentru beneficiarii noștri 21 de lei pe zi pentru hrană, la această sumă putem adăuga și ajutoarele umanitare care ne vin și putem spune că cei mici au de toate. Desigur că foarte multe depinde și de cel care gospodărește alocațiile bugetare ale statului pentru copii aflați în dificultate. Instituția rezidențială seamnă într-o oarecare măsură cu o familie, fără un bun gospodar apar tot felul de situații de risc.

Viorelia PÎNZARU
șef de studii la Centrul fizio-pulmonologic de reabilitare pentru copii, Cornești

Salut ideea de reformă însă noul trebuie să vină treptat trebuie să existe o cooperare atît cu autoritățile locale cît și cu cele centrale. Trebuie să se atragă atenție și la situația economică a întregii țări și abia atunci putem vorbi despre implementarea reformelor. Instituția noastră primește aproximativ 12 lei pe zi pentru hrana unui copil, evident că primim și noi ajutoare umanitare dar dacă acești bani sînt bine gospodăriți, poți asigura hrană de bună calitate copiilor.

Viorica CHIRIAC,
educator la Școala auxiliară, Crihana Veche

Arcadie PLEȘCA, *gimnaziul internat, Ungheni*

Trebuie să schimbăm ceva, pentru binele copilului, este o problemă actuală. Însă situația din Republica Moldova este de așa natură încît copilul se află în situație de risc în familie, și nu în instituțiile rezidențiale. Aceste instituții sînt destinate pentru a înlocui familia, iar noi sîntem cei care ne-am stăruit și ne vom stărua să înlocuim

familia pentru ca acel copil care a venit într-o instituție să nu se afle într-o situație de risc ci să îi fie mult mai bine decît acasă la el. Într-o instituție rezidențială copilul trebuie să vadă un bun gospodar, să vadă un bun economist, pentru ca și el la rîndul lui să poată învăța a economisii și a păstra ceea ce este deja. Bani pe care îi alocă bugetul de stat sînt suficienți cu condiția ca acești bani să fie administrați corect. Un director de casă de copii trebuie să știe de unde pune banii, pentru ce și care va fi rezultatul. Indiferența nu poate să existe în gimnaziile internat. Copii care au o situație bună acasă trebuie reînțoși în familie iar familia trebuie susținută.

Constantin ROTARU
Școala internat sanatorială Ivancea, raionul Orhei

Schimbări în școlile internat au avut loc și în perioada anterioară, vor avea loc și astăzi, vor avea loc și mîine, însă toate aceste schimbări trebuie să le facem în folosul copiilor și nu în alte scopuri. Iar dacă dorim ca unii copii să fie integrați în familie, trebuie create aceste

condiții, pentru ca acest copil nimerind din școala internat în alte instituții de protecție alternative să nu se simtă mai înjosit decît în școala internat.

Nu există problema hranei în școlile internat, poate să existe o problemă a hranei acasă. Ceea la ce trebuie să atragem atenția constă în problemele care formează caracterul copilului,

la ceea ce îl formează ca om, lucruri care nu pot fi date prin intermediul școlilor internat. Suma reală care se folosește în sistemul rezidențial de protecție a copilului este de aproximativ 18 – 20 de lei, am inclus aici și ajutoarele umanitare, din această sumă copilul poate primi absolut tot ceea ce este necesar și carne și ouă, multe din aceste produse nu pot fi puse pe masă în fiecare zi de către familie.

la Radio Nova

Emilia MOCANU,
directorul Școlii internat pentru copii orfani, Cahul

Reforma înseamnă schimbare, iar de schimbare avem absolută nevoie. Cu toții înțelegem că cea mai bună situație pentru dezvoltarea unui copil o găsim în familie însă avînd în vedere situația economică financiară a cetățenilor țării noastre, am ajuns să alegem dintre două rele pe cel mai mic. Decît un copil să se afle pe străzi, să cerșească sau să caute prin

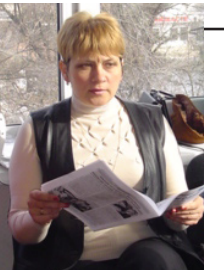
gunoi o bucăică de pîine mai bine pentru el să se afle în instituțiile rezidențiale. Mai avem nevoie de aceste instituții rezidențiale, însă alături de acestea avem nevoie și de Centre de zi, de Case pentru copii de tip familial, avem nevoie de dezvoltarea serviciilor de alternativă la instituționalizare. Trebuie să creem pentru copii noștri condiții de dezvoltare normală, condiții atît pentru dezvoltarea trupului cît și pentru dezvoltarea minții. În școala noastră avem copii din întregul raion, finanțele ne vin însă de la primăria municipiului Cahul, pentru anul acesta avem planificați să primim din partea municipalității din Cahul 1 870 000, este o sumă foarte mare care va fi cheltuită pentru necesitățile celor 234 de copii orfani pe care îi avem. Dacă acești bani ar fi fost cheltuiți pentru numai 134 de copii cred că ei ar fi avut condiții și mai bune de trai în instituția noastră. De aceea consider că în internatele din țara noastră trebuie să se afle doar acei copii care se află în situații de risc extreme, copii care nu au unde în altă parte să se afle. Am auzit despre copii care se află în internat pentru că nu au avut cu ce se încălța, această situație nu este una de risc. Statul trebuie să reducă numărul copiilor instituționalizați în acest mod vor exista mai mulți bani pentru acei copiii instituționalizați. Cît despre ajutoarele umanitare pe care le primim, dați-mi voie să vă spun că nu de fiecare dată calitatea lor este una bună se întîmplă deseori ca acestea să lase de dorit. Și, iertați-mă dar pînă cînd vom mai sta cu mîna întinsă, ar trebui să ne fie rușine!

Avem mare nevoie de schimbări în sistemul de protecție a copilului aflat în dificultate, ceea ce avem astăzi, un singur specialist în protecția copilului pe raion nu este destul avînd în vedere numărul mare de cazuri cu care se confruntă aceste persoane.

Pentru întreținerea unui copil în instituții se cheltuie aproximativ 1500 de lei lunar. Poate ar fi bine ca statul să nu ajute instituțiile alocînd mijloace financiare pentru hrana copiilor, mult mai bine ar fi ca un ajutor

Oltea COVACI,
specialist în problemele protecției copilului, Orhei

economic să fie adresat familiilor aflate în dificultate pentru ca cei mici să nu ajungă în aceste instituții. Poate la urma urmei să nu fie alocați 1500 de lei, poate chiar mai puțin, pentru o familie săracă ar fi de ajuns, iar copilul nu ar mai ajunge în grija statului.

Nicolae COBĂȘNEANU,
directorul Gimnaziului internat, Orhei

Nevoie de unele reforme ne este clar că problema protecției copilului se repetă. Țara noastră are mult prea multe școli internat în care există mult prea mulți copii înregistrați în aceste instituții rezidențiale. Ni se propune de a se consolida capacitățile de reformă în domeniul politicilor sociale destinate familiei și copilului aflat în dificultate, ni se propune ca acei

copiii care pot fi reintegrați în familie să fie duși în familie e un lucru bun. Este necesar în primul rînd ca aceste familii să aibă condiții normale de dezvoltare pentru copil, iar în cel de-al doilea rînd este necesară transformarea unor instituții rezidențiale în centre de zi în care condițiile pentru copii să fie foarte bune

Evident că 12 lei pe zi pentru un copil este o sumă mică, cu acești bani nu poți cumpăra prea multe. Dar cu o gospodărire bună a mijloacelor financiare poți face față problemelor. Personal caut să asigur instituția pe care o conduc cu produse mai ieftine, la capitolul hrană vă pot asigura că nu există probleme. Dacă la ora actuală referitor la hrana copiilor nu există deficiențe trebuie să vă spun că la această oră în instituțiile rezidențiale mai există deficiențe, în ceea ce privește asigurarea copiilor cu îmbrăcăminte și încălțăminte. O atenție mai mare din partea statului ar face posibilă rezolvarea problemelor din sistemul de protecție a copilului. Ambasadorul Republicii Populare Chineze în țara noastră referindu-se la țara sa spunea că prima atenție a autorităților de la Beijing se îndreaptă spre învățămînt și medicină, adică spre viitorul țării. Ar fi bine ca autoritățile moldovene să preia exemplul chinez, poate atunci nici noi nu vom mai avea dificultățile de astăzi.

Gheorghe DARIE,
director educativ gimnaziul internat, Ungheni

Abia am depășit chinurile legate de reforma învățămîntului și iată vorbim despre reforma instituțiilor rezidențiale subordonate Ministerului Învățămîntului, e bine. Sperăm ca toate aceste reforme să fie pentru binele societății căci noi, ne gîndim atît la viitorul nostru ca dascăli care am petrecut mult timp în slujba societății cît și la viitorul copiilor pe care îi educăm în aceste instituții. Un bun gospodar poate pregăti din suma de bani pe care o are o masă bună pentru copii, nici mama acasă nult e hrănește întotdeauna cu icre negre, mai mininci și fasole. În condițiile pe care le are țara noastră ne străduim să ieșim din situație